

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет агротехнологій

Кафедра виноградарства та плодовоовочівництва

ВВЕДЕННЯ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

Методичні рекомендації

для виконання самостійної роботи здобувачами першого (бакалаврського) рівня ОПП «Агрономія» спеціальності 201 «Агрономія» денної форми здобуття вищої освіти

МИКОЛАЇВ
2024

УДК 631/635:378.4
В24

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету агротехнологій Миколаївського національного аграрного університету від 13.06.2024 р., протокол № 12.

Укладач:

А. В. Дробітько – д-р с.-г. наук, професор, декан факультету агротехнологій, професор кафедри виноградарства та плодовоовочівництва, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

Є. О. Домарацький – д-р с.-г. наук, професор, заступник директора з інноваційно-інвестиційної роботи, Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення;

В. В. Гамаюнова – д-р с.-г. наук, професор, професор кафедри землеробства геодезії та землеустрою, Миколаївський національний аграрний університет.

ЗМІСТ

Вступ	4
Загальні положення організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.....	5
Форми самостійної роботи та контролю і перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання	7
Модуль I. Поняття про агрономію. Історія землеробської галузі. Поняття про агрономію	10
Модуль II. Сучасний стан та перспективи розвитку агрономії. Особливості агрономічної праці. Система вищої освіти в Україні.....	14
Модуль III. Організація освітнього процесу, самостійної роботи і відпочинку здобувачів вищої освіти. Громадська і наукова робота здобувачів вищої освіти.....	18
Питання для поточного контролю знань здобувачів вищої освіти	21
Список рекомендованої літератури	23

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Введення до майбутньої професії» є компонентною освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів вищої освіти здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія», яка спрямована на формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та навичок для застосування в професійній діяльності в агрономії, спрямованих на вирішення завдань з організації і технології виробництва високоякісної екологічно чистої сільськогосподарської продукції та збалансованого природокористування через теоретичне та практичне навчання.

Функціонування аграрної галузі виробництва забезпечується за рахунок використання природних ресурсів – агрокліматичних, земельних, водних, тощо. Ефективність аграрного виробництва значною мірою залежить від компетенцій фахівця-аграрія. У сучасних умовах студенти спеціальності 201 «Агрономія» мають володіти комплексом спеціальних агрономічних, економічних і біологічних знань та мати високий рівень агрономічної освіти. Формування знань необхідне як для збереження навколишнього середовища від деградації природних ландшафтних систем та прямого забруднення, так і для ефективного використання природних ресурсів, зниження ресурсо- та енергоємності рослинництва, впровадження раціональних систем ведення землеробства, виробництва екологічно безпечної продукції.

Вивчення навчальної дисципліни «Введення до майбутньої професії» дозволить майбутнім фахівцям аграрної сфери набути повний обсяг знань загального і сільськогосподарського спрямування, забезпечить розвиток екологічної свідомості, сприятиме адаптуванню технологій вирощування сільськогосподарських культур до кліматичних змін.

Об'єм дисципліни складає 120 годин, в тому числі 30 – лекційних та 90 годин самостійних занять.

Невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни «Введення до майбутньої професії» є самостійна робота студента. На самостійне обов'язкове опрацювання завдань з даної дисципліни виділено 90 годин.

Основна мета методичних рекомендацій – методичне забезпечення виконання студентами самостійної роботи протягом семестру.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Самостійна робота здобувача – це самостійна діяльність здобувача, яку науково-педагогічний працівник планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувач за завданнями та під методичним керівництвом і контролем науково-педагогічного працівника без його прямої участі.

Під час вивчення навчальної дисципліни виокремлюють такі види самостійної роботи здобувачів:

- ❖ слухання лекцій, виконання практичних робіт;
- ❖ підготовка до поточного, модульного контролю та заліку;
- ❖ підготовка рефератів, наукових повідомлень та слайд-презентацій;
- ❖ робота з літературою.

У процесі самостійної роботи залежно від її виду здобувачі можуть використовувати наступні методичні підходи.

Складання плану прочитаного. План – короткий, логічно побудований перелік запитань, який розкриває зміст прочитаного. Для того, щоб скласти план здобувач повинен виділити головні думки, встановити зв'язки, співвідношення між ними, чітко і коротко сформулювати висновки.

Складання тез. Тези (гр. *thesis* – положення, твердження) – положення, висловлені в книзі, доповіді, статті, виписані своїми словами і розміщені в логічній послідовності; коротко сформульовані положення (ідеї) доповіді, статті, лекції тощо.

Тези виражають сутність, але не наводять фактів і прикладів. Окремі тези можуть бути виписані у вигляді цитат. Вміло складені тези впливають одна з одної. Щоб не ускладнювати у майбутньому пошук за своїми записами потрібних місць у першоджерелі, корисно у контексті, при складанні плану тез давати посилання на сторінки оригіналу. Бажаним завершенням тез є власні висновки студента.

Конспектування – це стислий письмовий виклад прочитаного матеріалу, лекції, статті. Конспект містить приклади, доведення, аргументи, власні думки тощо. Наразі здобувачі звикають використовувати як конспект ксерокопії сторінок першоджерел. Такий підхід не сприяє глибокому засвоєнню навчального матеріалу, розвитку критичного мислення, формуванню власної точки зору. Тому рекомендовано студентам при використанні ксерокопій

відводити широкі поля, на яких висловлювати своє відношення до опрацьованих матеріалів за допомогою коротких коментарів, знаків "?", "!", підкреслювань різним кольором тощо. Конспектування є процесом розумового переосмислення і письмової фіксації прочитаного тексту. Внаслідок конспектування з'являється запис, який допомагає його автору негайно чи через деякий час відтворити отриману раніше інформацію. До конспектування слід приступати лише після загального ознайомлення зі змістом першоджерела, засвоєння зв'язку між основними думками, положеннями, головною ідеєю твору.

Анотація (лат. *annotatio* – зауваження, примітка) – коротка (10-20 рядків) узагальнююча характеристика книги або статті, що може містити їх короткий зміст та оцінку і слугує для орієнтування в пошуках потрібного матеріалу. Анотації складаються за наступною формою: прізвище та ініціали автора; назва наукової праці, вид роботи (стаття, рукопис, монографія, підручник, дисертація тощо), місто, рік, видавництво, обсяг у сторінках, основні ідеї, результати та висновки друкованої праці.

Цитата (лат. *cito* - наводжу) дослівно відтворений фрагмент першоджерела з указівкою на автора, повну назву його роботи, місце, рік видання і сторінку. Цитування використовують для підтвердження власної думки.

Рецензія (лат. *recensio* - огляд, обстеження) – коротка критична оцінка наукової доповіді, статті, реферату, наукової роботи, лекції. У рецензії здійснюється аналіз позитивних сторін і недоліків прочитаного, пропонуються аргументовані рекомендації щодо можливого удосконалення змісту чи форми подання. Рецензію слід підкріплювати науково обґрунтованими доказами, фактами, поясненнями.

Аналіз тексту і визначення його ключових слів – цінна форма самостійної роботи з книгою, яка вчить аналізу і критичному осмисленню прочитаного. Головним (ключовим) називають слово або стійке словосполучення з тексту, яке з погляду інформаційного пошуку несе смислове навантаження. Сукупність головних слів повинна відображати поза контекстом основний зміст наукової праці. Ключові слова подають у називному відмінку. Вони можуть складати основу професійного термінологічного словника, ведення якого бажане для студента з метою оволодіння науковою термінологією.

ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КОНТРОЛЮ І ПЕРЕВІРКИ ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВИНЕСЕНІ НА САМОСТІЙНЕ ОBOB'ЯЗКОВЕ ОПРАЦЮВАННЯ

На самостійне обов'язкове опрацювання завдань з навчальної дисципліни «Введення до майбутньої професії» виділено 90 годин, в тому числі: 30 годин – по I-му модулю, 30 годин – по II-му модулю і 30 години – по III-му модулю.

Здобувачам пропонуються такі форми самостійної роботи:

- 1) реферат;
- 2) доповідь з мультимедійною презентацією;
- 3) огляд сучасних джерел літератури (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл тематики та часу самостійного обов'язкового опрацювання

№ п/п	Тема	Кількість годин	Форма самостійної роботи	Форма контролю і перевірки	Кількість балів
Модуль 1 <i>Поняття про агрономію. Історія землеробської галузі. Поняття про агрономію</i>					
1	Виникнення землеробства і землеробської техніки. Агрономія стародавніх віків: початок землеробства, землеробство у країнах Сходу, землеробство на території України примітивні системи землеробства, перші літературні джерела з агрономії.	8	реферат	захист реферату	3-5
2	Агрономія за феодалізму: застій у розвитку агрономії, парова система землеробства, перші дослідні установи, заходи щодо розвитку сільського господарства, агрономічна література.	8			
3	Перші агрономи (А.Т. Болотов, М. І. Афонін,	7			

	М. І. Ліванов, І. М. Комов, В. І. Левшин, Д. М. Полторацький, І.І. Самарін, Д. П. Шелехов). Агрономія за капіталізму.				
4	Землеробство України між двома світовими війнами: стан селянського господарювання, перший «радянський» голод, НЕП в українському селі, колективізація, геноцидний голодомор - породження тоталітаризму, колгоспно-радгоспна система господарювання.	7			
Модуль 2 Сучасний стан та перспективи розвитку агрономії. Особливості агрономічної праці. Система вищої освіти в Україні					
5	Стислий історичний аналіз розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні. Виробництво продукції рослинництва та тваринництва. Стан і перспективи розвитку агропромислового комплексу України на сучасному етапі.	6			
6	Теоретичні засади економічного розвитку.	6			
7	Досягнення країн, що розвиваються, на шляху до сталого розвитку. Особливості переходу України на принципи сталого розвитку.	6	мульти-медійна презентація	доповідь з мульти-медійною презентацією	3-5
8	Основні агрономічні посади. Агроном - головний технолог у землеробській галузі.	6			
9	Становлення та розвиток аграрної освіти в Україні (з найдавніших часів до сьогодення).	6			

Модуль 3 Організація освітнього процесу, самостійної роботи і відпочинку здобувачів вищої освіти. Громадська і наукова робота здобувачів вищої освіти					
10	Структура аграрного вищого навчального закладу. Права і обов'язки здобувачів вищої освіти. Технічні засоби навчання.	8			
11	Самоврядування здобувачів вищої освіти.	8			
12	Науково-дослідна робота: суть науки, науково-технічний прогрес і науково-технічна революція у землеробській галузі, значення і можливості участі здобувачів вищої освіти у науково-дослідній роботі, видатні і знані вчені-випускники аграрного вищого навчального закладу.	7	Огляд сучасних джерел літератури	Доповідь за оглядом сучасних джерел літератури	3-5
13	Раціональний відпочинок - запорука високопродуктивного навчання.	7			
	Усього	90	-	-	9-15

МОДУЛЬ І. ПОНЯТТЯ ПРО АГРОНОМІЮ. ІСТОРІЯ ЗЕМЛЕРОБСЬКОЇ ГАЛУЗІ. ПОНЯТТЯ ПРО АГРОНОМІЮ

Форма самостійної роботи: реферат.

За рейтинговою системою оцінювання виконання завдань самостійної роботи оцінюється у 3-5 балів залежно від рівня підготовки завдання та його захисту.

Теми рефератів

1. Виникнення землеробства і землеробської техніки. Агрономія стародавніх віків: початок землеробства, землеробство у країнах Сходу, землеробство на території України примітивні системи землеробства, перші літературні джерела з агрономії.

2. Агрономія за феодалізму: застій у розвитку агрономії, парова система землеробства, перші дослідні установи, заходи щодо розвитку сільського господарства, агрономічна література.

3. Основні агрономічні посади. Агроном - головний технолог у землеробській галузі.

4. Становлення та розвиток аграрної освіти в Україні (з найдавніших часів до сьогодення).

Правила підготовки, написання та захисту реферату

Реферування (від лат. *refero* - повідомляю) – це письмовий огляд наукових та інших джерел з обраної теми або стислий виклад у письмовому вигляді змісту наукової праці.

У рефераті необхідно не лише висвітлити необхідну наукову інформацію, а й продемонструвати своє відношення до неї. Реферат має засвідчити ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, класифікувати та узагальнювати. Реферат може містити аналіз і критику відповідних теорій, тобто реферат – це самостійна творча робота студента, що засвідчує його знання з певної теми, розуміння основних підходів до вирішення конкретної проблеми, а також відображає власні погляди майбутнього фахівця та демонструє його вміння аналізувати і осмислювати явища і процеси на основі теоретичних знань.

Етапи підготовки реферату:

1. Вибір теми.
2. Вивчення спеціальної літератури за темою реферату.
3. Складання плану.
4. Добір і вивчення додаткових джерел та інформації з обраної теми.
5. Добір практичного та статистичного матеріалу.
6. Опрацювання зібраного матеріалу.
7. Безпосереднє написання тексту реферату.
8. Формулювання висновків.
9. Оформлення реферату і списку джерел інформації.
10. Самокритична оцінка змісту і виправлення помилок.
11. Підготовка тез або доповіді до захисту реферату.
12. Захист реферату під час практичного заняття.

Орієнтовна структура реферату:

Титульна сторінка.

План.

Вступ.

Основна частина, яка складається з розділів, пунктів та підпунктів. Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки (за необхідністю).

У **вступі** обґрунтовуються актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на потреби суспільства та розвиток конкретної галузі науки або практичної діяльності.

В **основній частині** здійснюється огляд основних теоретичних та експериментальних досліджень з теми, зазначається хто з учених вивчав дану проблему, які ідеї висловлював. Визначаються сутність проблеми, основні чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, що вивчається, наводиться перелік основних змістовних аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабого висвітлення.

Потім здійснюється поглиблений аналіз сучасного стану процесу або явища, тлумачення основних поглядів і позицій щодо проблеми, висвітлюються власні судження та думки відносно перспектив розвитку проблеми.

У **висновках** надаються узагальнені ідеї, думки, оцінки, пропозиції автора.

До **списку використаних джерел** включають публікації, звертаючи особливу увагу на публікації останніх 5-10 років, Інтернет-ресурси і роботи останнього року. Позитивним слід вважати звернення студента до публікацій науковців вищого навчального закладу і провідної кафедри. Список використаних джерел оформляється відповідно до існуючих стандартів бібліографічного опису (ДСТУ 8302:2015).

У **додатках** за необхідності наводяться формули, таблиці, схеми, якщо вони суттєво полегшують розуміння роботи.

Зміст реферату повинен відповідати темі, зазначеній у заголовку. Обсяг реферату становить від 10 до 15 стандартних аркушів формату А4. Кількість опрацьованої літератури (в залежності від теми реферату) може складати від 7 до 20 назв.

Посилання на джерела та літературу вміщуються у кінці речення в квадратних дужках, перед крапкою – [2, С. 3-5]. Перша цифра вказує на номер джерела із списку літератури, далі через кому вказуються сторінки, на які в даному джерелі посилається студент. Список використаних джерел та літератури повинен бути побудований за абеткою або за порядком появи посилань у тексті.

Оформлення реферату:

а) 1-й аркуш – титульний;

2-й аркуш – зміст реферату з обов'язковим зазначенням діапазону сторінок (наприклад:

Вступ с. XX-XX;

Розділ I. Назва розділу..... с. XX-XX;

(якщо є підрозділи, вони нумеруються 1.1, 1.2.... назва підрозділу);

Розділ II с. XX-XX;

Висновки с. XX-XX;

Список використаних джерел та літератури..... с. XX-XX;

Додатки.....с. XX-XX;

(кожний додаток нумерується: Додаток 1, Додаток 2 і т.д.; текст додатку чи ілюстрація повинні мати вихідні дані);

в) нумерація сторінок починається з другого аркушу (на титульному листі цифра 1 не ставиться);

г) після викладу основного тексту розміщується список джерел та використаної літератури;

д) додатки розміщуються після списку літератури.

Друкувати реферат слід на комп'ютері, шрифтом Times New Roman, кегль 14, поля: зверху і знизу – 2 см, зліва – 3 см, справа – 1,5 см, інтервал – 1,5.

Критерії оцінювання реферату:

1. Відповідність змісту темі реферату.
2. Глибина і повнота розкриття теми.
3. Логіка викладення матеріалу.
4. Термінологічна чіткість.
5. Рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння її критично аналізувати.
6. Власне бачення проблеми автором, самостійний, творчий характер роботи.
7. Правильне оформлення реферату і списку використаних джерел.
8. Уміння автора відібрати найсуттєвіший матеріал для короткого виступу.
9. Якість презентації результатів реферативного дослідження.

МОДУЛЬ II. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРОНОМІЇ. ОСОБЛИВОСТІ АГРОНОМІЧНОЇ ПРАЦІ. СИСТЕМА ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Форма самостійної роботи: мультимедійна презентація.

За рейтинговою системою оцінювання виконання завдання самостійної роботи за модулем II оцінюється у 3-5 балів залежно від рівня підготовки завдання та його захисту.

Теми мультимедійних презентацій

1. Стислий історичний аналіз розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні. Виробництво продукції рослинництва та тваринництва. Стан і перспективи розвитку агропромислового комплексу України на сучасному етапі.

2. Теоретичні засади економічного розвитку .

3. Досягнення країн, що розвиваються, на шляху до сталого розвитку. Особливості переходу України на принципи сталого розвитку.

ПРАВИЛА ПІДГОТОВКИ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Мультимедійна презентація – інструмент, що дозволяє передавати інформацію у візуалізованому, схематичному вигляді, що підвищує її цінність.

Відповідно до призначення презентації можна виокремити:

❖ Презентації для підтримки виступу на певному заході, науковій конференції, науково-практичному семінарі. Такі презентації мають бути корпоративними, містити візуалізовані матеріали та мінімум тексту (текстова інформація озвучується доповідачем).

❖ Навчальні презентації для проведення заняття. Такі презентації мають мати сценарій і структуру відповідно до запланованого заняття для повної реалізації освітніх цілей. Бути інтерактивними, передбачати зворотній зв'язок з аудиторією, мультимедійними.

Загальні вимоги

1. Наявність титульного слайду, створеного на основі шаблону.
2. Наявність окремих слайдів для переходу до певного розділу виступу.
3. Дотримання єдиного стилю оформлення усіх слайдів.
4. Дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту (відсутність точки в заголовках і т.д.).
5. Перелік використаних джерел (на останньому слайді).

Вимоги до дизайну

1. Використання корпоративних шаблонів, стилів оформлення із зазначенням теми виступу, ПБ доповідача, посади.
2. Наявність на всіх слайдах логотипу Університету Грінченка.
3. Використання не більше трьох кольорів на одному слайді (один для фону, другий для заголовків, третій для тексту).
4. При виборі кольору тексту та заливки діаграм дотримуватись правила 3-х кольорів – використовувати три основні кольори та їх відтінки.
5. Уникати зміни фону слайдів (у виключних випадках, використовувати комфортні тони).

6. Фон має бути елементом заднього (другого) плану (виділяти, відтіняти, підкреслювати інформацію, розміщену на слайді, а не затуляти її).

Вимоги до вмісту слайдів

1. На слайді бажано подавати: одне ключове поняття; 7-8 рядків тексту; одну діаграму з аналітичним коментарем; одну схему SmartArt.

2. Зміст презентації має відповідати дидактичним цілям та завданням.

3. Розташування інформації на слайді – переважно горизонтальне, зверху вниз по головній діагоналі; найбільш важлива інформація має розташовуватися в центрі екрану; якщо на слайді картинка – напис розміщується під нею.

Вимоги до тексту

1. Стислість і лаконічність викладу, максимальна інформативність тексту.

2. Для подання текстового матеріалу використовувати шрифт з розміром – 20 пт, мінімально і лише у виключних випадках – 14 пт.

3. Використовувати шрифти без зарубок і не більше 1-2-х варіантів шрифтів.

4. Довжина рядка не більше 36 знаків.

5. Відстань між рядками рекомендована усередині абзацу 1,5, а між абзаців – 2 інтервали.

6. Форматувати текст по ширині, не допускати «рваних» країв тексту.

7. Підкреслення використовується лише в гіперпосиланнях.

Вимоги до візуального і анімаційного ряду

1. Матеріал має бути переважно структурований у схемах та організаційних діаграмах.

2. Матеріал за потреби підкріплювати доречними графічними зображеннями та відео-фрагментами.

3. Цифрові дані краще представляти у вигляді таблиць та діаграм, витриманих у стриманих кольорах.

4. Давати посилання на мультимедійний зміст і хмарні дані через функцію гіперпосилання.

5. Якість зображення (контраст зображення по відношенню до фону; відсутність «зайвих» деталей на фотографії або картинці, яскравість і контрастність зображення).

6. Якість музичного ряду (ненав'язливість музики, відсутність сторонніх шумів).

7. Ефекти анімації застосовувати для акцентування уваги на визначених моментах, поетапного виведення вмісту слайду на екран, для демонстрації руху або послідовності дій.

Критерії оцінювання мультимедійної презентації:

1. Відповідність змісту презентації обраній темі.
2. Глибина і повнота розкриття теми.
3. Логіка викладення матеріалу.
4. Термінологічна чіткість.
5. Рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння її критично аналізувати.
6. Власне бачення проблеми автором, самостійний, творчий характер роботи.
7. Якість презентації.

МОДУЛЬ III. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ І ВІДПОЧИНКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ. ГРОМАДСЬКА І НАУКОВА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми самостійної роботи: огляд сучасних джерел літератури.

За рейтинговою системою оцінювання виконання завдання самостійної роботи за модулем III оцінюється у 3-5 балів залежно від рівня підготовки завдання та його захисту.

Теми огляду сучасних джерел літератури

1. Технологія вирощування плодових овочевих культур .
2. Сучасні системи обробітку ґрунту.
3. Структура виноградного розплідника.
4. Вирощування кореневласних саджанців.
5. Вирощування багаторічних овочевих культур.
6. Поняття про агрономію і її зв'язок з іншими науками.

ПРАВИЛА ПІДГОТОВКИ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ОГЛЯДУ СУЧАСНИХ ДЖЕРЕЛ ЛІТЕРАТУРИ

Структура огляду сучасних джерел літератури

1. Вступ.
2. Основна частина.
3. Підсумкова частина.

У огляді сучасних джерел літератури мають бути проаналізовані напрацювання вчених з усього світу у кількості **не менше 15**. На основі аналізу сучасних статей із англomовних журналів має бути доведена актуальність теми у світі, визначені питання, які потребують вирішення. Зазвичай відсоток українських статей у списку літератури не повинен перевищувати частку українських розробок за тематикою огляду відносно світових.

Не бажано використовувати інтернет-публікації, окрім наукових (джерела мають бути доступними), тези доповідей, звіти, автореферати та дисертації. Не можна посилатися на національні стандарти, технічні умови, підручники, навчальні посібники та іншу ненаукову літературу.

Посилання в тексті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1, 6]. Посилання на конкретні сторінки наводити після номера джерела, потім через кому сторінку (маленьке с.), далі її номер (наприклад: [1, с. 5]). Якщо далі йде інше джерело, то ставити його номер через крапку з комою в тих самих дужках (наприклад: [1, с. 5; 4, с. 8]).

Посилання на патенти доцільно робити у тексті огляду, вказавши лише номер та назву патенту, не зазначаючи у списку джерел.

Список використаних джерел, що приводиться наприкінці огляду, повинен бути оформлений відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 або згідно з вимогами АРА (American Psychological Association).

Перелік посилань наводять з індексами **DOI**, наведеними на сайті <http://www.crossref.org>

Номер у списку літератури має відповідати лише одному джерелу.

Сервіс Sciencehunter надає можливість автоматичного оформлення бібліографії за стандартами

- ДСТУ 8302:2015 (дійсний стандарт в Україні)
- APA (5)
- MLA (7)
- ISO 690
- Chicago (16)
- Harvard 3.0.2

Сервіс надає можливість завантажувати записи на Ваш комп'ютер в редакторі Microsoft Word та використовувати автоматичну транслітерацію записів з російської (ISO 9 (ГОСТ 7.79—2000) система Б) та української (Національний стандарт) мов на англійську.

Специфіка усного виступу-захисту огляду сучасних джерел літератури

1. Потрібно звертати увагу на основну ідею, найбільш важливі результати досліджень щодо теми, яка розглядається.

2. У виступі повинні бути коментарі до ілюстративного матеріалу, а не його повторення.

3. Виступ не можна перевантажувати деталями.

4. Основну увагу потрібно зосереджувати на головному і цікавому, новому та практичному застосуванні сучасних методів біотехнології в рослинництві.

Критерії оцінювання огляду сучасних джерел літератури:

1. Логіка викладення матеріалу.

2. Термінологічна чіткість.

3. Рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння її критично аналізувати.

4. Власне бачення проблеми автором.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Перелік питань для підсумкового контролю знань

1. Основні завдання вищої освіти.
2. Агронамічні спеціальності та спеціалізації.
3. Особливості організації навчального процесу.
4. Структура аграрного вищого навчального закладу.
5. Права та обов'язки студента.
6. Кредитно-модульна система організації навчального процесу.
7. Основні форми навчання.
8. Лекції, практичні, лабораторні, семінарські заняття.
9. Курсові роботи і проекти, заліки і іспити.
10. Навчальні і виробничі практики.
11. Науково-дослідна робота.
12. Самостійна робота здобувачів вищої освіти. Самоосвіта здобувачів вищої освіти.
13. Громадська робота студентів і студентське самоврядування.
14. Поняття про агрономію і її зв'язок з іншими науками.
15. Основні закони агрономії.
16. Програмування врожаю.
17. Технічний прогрес в механізації обробітку ґрунту.
18. Історія розвитку агрономії, як науки.
19. Основне призначення сільського господарства.
20. Особливості сільськогосподарського виробництва.
21. Стан рослинництва у світі і в Україні.
22. Що повинний знати і вміти випускник ВНЗу для роботи:
 - а) агрономом господарства; б) керівником виробництва, галузі; в) в державних, контролюючих організаціях галузі; г) науково – дослідних установах.
23. Історія землеробської галузі.
24. Агрономія за капіталізму. Землеробство України між двома світовими війнами.
25. Стислий історичний аналіз розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні.
26. Виробництво продукції рослинництва. Виробництво продукції тваринництва.

27. Стан і перспективи розвитку агропромислового комплексу України на сучасному етапі.
28. Теоретичні засади економічного розвитку.
29. Практична імплементація ідеї сталого розвитку.
30. Досягнення країн, що розвиваються, на шляху до сталого розвитку. Особливості переходу України на принципи сталого розвитку.
31. Становлення та розвиток аграрної освіти в Україні (з найдавніших часів до сьогодення).
32. ЄКТС система організації навчального процесу.
33. Історія і сьогодення національної сільськогосподарської бібліографії. Національна аграрна бібліографія як невід'ємна складова національної системи інформаційно-бібліографічних ресурсів України.
34. Форми громадської роботи та самоврядування студентів.
35. Любов до професії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова література

1. Інновації у вищій освіті: глосарій термінів і понять / уклад. : І. В. Артёмов, А. В. Шершун, С. В. П'ясецька-Устич ; за ред. І. В. Артёмова. Ужгород : ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 160 с.

2. Методичні вказівки до проведення практичних робіт з дисципліни введення в спеціальність для студентів напряму підготовки 090101 – Агрономія / уклад. Т. П. Шепілова. Кіровоград : КНТУ, 2016. 49 с.

3. Аграрний устрій України / за ред. Ю. О. Лупенка, М. Ф. Кропивка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2017. 72 с.

4. Петриченко В. Ф., Лихочвор В. В. Рослинництво. Львів : НВФ «Укр. технології», 2020. 806 с.

5. Агрометеорологія : навчальний посібник / А. М. Польовий, Л. Ю. Божко, В. С. Шебанін та ін. ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв, 2019. 436 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/14433>.

6. Біолого-екологічні особливості винограду : навчальний посібник / А. В. Дробітько, Є. С. Ткачова, Н. В. Маркова, А. В. Панфілова, В. В. Кузьома, О. С. Біліченко. Миколаїв : МНАУ, 2020. 307 с. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8474>.

Допоміжна література

1. Co-designing climate-smart farming systems with local stakeholders: a methodological framework for achieving large-scale change / N. Andrieu et al. *Frontiers in sustainable food systems*. 2019. Vol. 3. URL: <https://doi.org/10.3389/fsufs.2019.00037>.

2. Науково-теоретичні засади та практичні аспекти формування еколого-безпечних технологій вирощування та переробки сорго в степовій зоні України : монографія / М. І. Федорчук, С. В. Коковіхін, С. М. Каленська та ін. ; за ред. М. І. Федорчука. Херсон, 2017. 208 с. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/2582>

3. Гамаюнова В. В., Дробітько А. В., Панфілова А. В. Значення біодеструктора стерні для біологізації землеробства в умовах південного Степу України. *Ефективність використання екологічного аграрного виробництва* : збірник тез міжнар. науково-практичної конференції молодих учених (м. Київ, 2 листопада 2017 р.). Київ : НМЦ «Агроосвіта», 2017. С. 38-41.

4. Наукові основи адаптації систем землеробства до змін клімату в південному Степу України : монографія / А. В. Дробітько та ін. ; за ред. Р. А. Вожегової. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 750 с.

5. Антипова Л. К., Федорчук М. І., Коваленко О. А. Кормові польові культури та господарськи придатне різнотрав'я : навчально-наочний посібник. Миколаїв : МНАУ, 2019. 104 с. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/5865>.

6. Дробітько А. В., Коковіхін С. В., Марченко Т. Ю., Дробіт О. С. Застосування регуляторів росту на батьківських формах кукурудзи в умовах південного Степу України за зрошення. *Інноваційні розробки в сільськогосподарській галузі – наукові пошуки молоді* : матеріали міжнар. науково-практичної конференції молодих учених (м. Херсон, 16 травня 2019 р.). Херсон : Інститут зрошуваного землеробства НААН, 2019. С. 52-54. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/5948>.

Інформаційні ресурси

1. Mzyese A., Ng'ombe J. N. Does crop diversification involve a trade-off between technical efficiency and income stability for rural farmers? Evidence from zambia. *Agronomy*. 2020. Vol. 10, no. 12. P. 1875. URL: <https://doi.org/10.3390/agronomy10121875>.

2. IT інновації в агробізнесі. 8 ключових напрямків, про які варто дізнатись. *Agronom.com.ua*. URL: <https://www.mdpi.com/2073-4395/10/12/1875>.

3. Деркач О. Цифрові технології у землеробстві: проблеми та перспективи. *Propozitsiya.com*. URL: <https://propozitsiya.com/ua/cyfrovi-tehnologiyi-u-zemlerobstvi-problemy-ta-perspektyvy>.

4. Derpsch R. Critical steps to no-till adoption. *No-Tillage, Sustainable Agriculture in the New Millennium*. URL: <http://www.rolf-derpsch.com/en/no-till/critical-steps-to-no-till-adoption>.

5. Офіційний сайт Міністерства екології і природних ресурсів України. URL: <http://www.menr.gov.ua>.

6. Глобальний ресурсний інформаційний банк даних. URL: <http://www.grida.no>

7. Всесвітній фонд дикої природи. URL: <http://www.wwf.org>.

8. Глобальна служба атмосфери. URL: <http://www.wmo.ch>.

Законодавчо-нормативні акти

1. Про Рекомендації парламентських слухань "Актуальні проблеми зрошення, підтоплення та повеней в Україні" : Постанова Верхов. Ради України від 23.02.2006 р. № 3506-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3506-15#Text>.

2. Про заходи щодо розвитку зрошуваного землеробства в Україні : Указ Президента України від 03.03.2006 р. № 187/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/2006#Text>.

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення : Закон України від 31.03.2020 р. № 552-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text>.

4. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

Навчальне видання

Введення до майбутньої професії

Методичні рекомендації

Укладач: **Дробітько** Антоніна Вікторівна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 1,6.

Тираж 20 прим. Зам. №____

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.